

Förebyggande av skador på skogsbilvägar

Kuvas

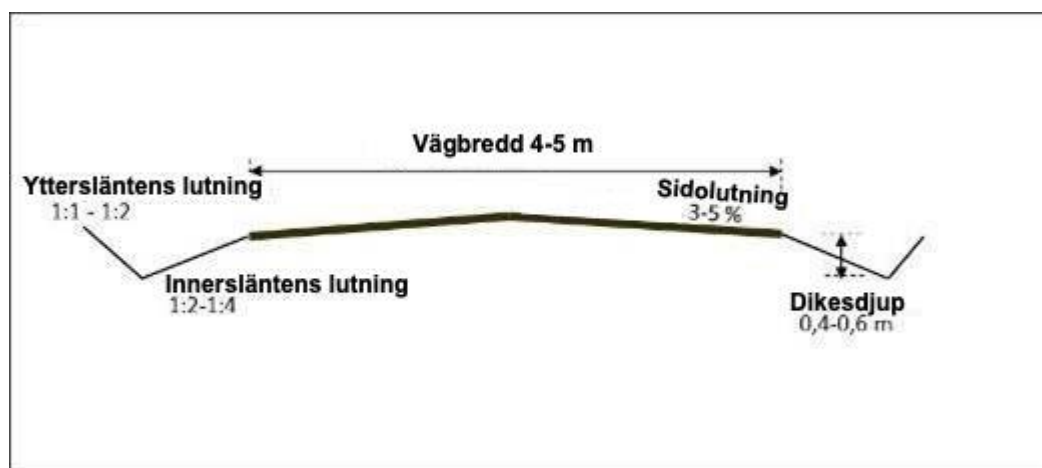
Då man försöker förebygga skador bör man inrikta sig på de skador som orsakas av vatten och av trafiken. De allvarligaste skadorna är de ytliga och djupare tjälskadorna som uppstår under menförestid om man också då tillåter tunga transporter på vägen.

Tillräcklig sidolutning leder vattnet till vägdikena

Sidolutningen på en skogsbilväg behöver vara 3-5 % för att regn- och smältvatten ska kunna rinna bort. På en fyra meter bred grusväg innebär det här att vägens mittlinje ska ligga knappt 10 centimeter högre än vägkanterna.

Om sidolutningen är för liten rinner inte vattnet ned i diken vilket leder till att det blir gropar och spår i vägytan och att det uppstår ytliga tjälskador under höstregnen och vid snösmältningen. Om sidolutningen däremot är för kraftig kan trafiksäkerheten äventyras vid halka. Bilden nedan visar riktgivande mått för vägdikena och för lutningen för den yttre och inre dikesslätten.

[1]

Rekommenderade sidolutningar för en skogsbilväg och dikesslänterna. Bild: © Metsäteho Oy.

Dräneringen i skick

De allvarligaste skadorna på en skogsbilväg uppstår som en samverkan mellan vatten och trafik. Dräneringen behöver med andra ord hållas i skick, inkluderande väg- och avloppsdiken.

Smältvattnet på vägytan leds ned i vägdikena

Genom att hålla den sammanpackade snön och isen på vägytan så tunn som möjligt under vintern och se till att det material som hyvlas bort hamnar utanför vägbanan, kan man förhindra att det uppstår smältvatten på vägen under snösmältningen.

Det smältvatten som kommer från plogvallarna kan ledas bort från vägen genom att skapa hål i plogvallen där det uppstår vattenpölar och genom att schakta vallen åt sidan och göra den lägre. På bilden ser man ett exempel på en väg där smältvattnet inte letts bort och skador har börjat uppstå på vägen.

Här har man inte skött om att smältvattnet leds bort. Bild: © Martti Perälä.

Avlägsna kantvallarna tillräckligt ofta

Det uppstår lätt kantvallar i utkanten av vägbanan på grund av gräsväxt, felaktigt utförd sladdning och grus som hamnar där på grund av trafiken. Också sly nära vägbanan kan bidra till att det uppstår kantvallar. Kantvallarna bör avlägsnas med 2-3 års mellanrum, antingen genom sladdning eller hyvling.

Kantvallarna hindrar vattnet att rinna ned i vägdiket. Bild: © Pekka Tahkola.

Viktbegränsningar en metod för att förhindra svåra skador i vägkroppen

Viktbegränsningar under menförestid är ett effektivt sätt att förhindra skador på vägen. Det kan behövas bara ett enda tungt fordon under tjällossningen för att det ska uppstå skador som är tidskrävande och dyra att reparera. Dessutom kan den tunga trafiken blanda ihop jordlagren i vägens överbyggnad med de djupare liggande lagren, vilket kan göra att också de permanent drabbas av uppfrysning. Det kan vara befogat att införa viktbegränsningar också under regniga perioder under hösten.

Tung trafik med virkesbilar kan orsaka skador på en skogsbilväg även om det inte råder menföre. Det här kan inträffa trots att det finns tillräckligt med ytmaterial på vägen om vägen från början är dåligt byggd.

Väglaget eller sysslomannen beslutar om viktbegränsningarna och när de införs. Beslutet kan också fattas i samband med väglagets årsmöte. Vid valet av tidpunkt bör man beakta de förhållanden som för tillfället råder, erfarenheter från tidigare år och vid behov prognoser för tjällossningen. Trafikanterna informeras om begränsningen med ett trafikmärke som placeras i början av vägen och som informerar om körförbud eller viktbegränsning. Skylten ska stå kvar under några veckor efter tjällossningen och tas genast bort då menförestiden är förbi och vägens bärighet är återställd.

Det är viktigt att väglaget eller sysslomannen meddelar om kommande begränsningar i tid för att virkestransporterna ska kunna utföras innan begränsningen införs. Antingen kan virkesköparna informeras direkt eller så kan man sätta upp en informationsskylt om saken i början av vägen.

Djupa tjälskador på en skogsbilväg. Bild: © Martti Perälä.

Litteratur

1. Metsäteho 2001. Metsätieohjeet. 2001. Metsäteho Oy, koulutusaineisto.
http://www.metsateho.fi/wp-content/uploads/2015/03/Tieohjeisto_osa_1_Tekstiosa.pdf